

Ο Μπερνούτς είναι ὁ ποιητὴς τῶν Τσέχων τῆς Αὐστριακῆς Σιλεσίας. Μεταλλευταὶ καὶ ἐργάται σιδηρουργείων οἱ περισσότεροι, μικροκαλλιεργηταὶ καὶ δουλευτάδες τῆς ἡμέρας εἰς τὰ μεγάλα κτήματα τῆς Γερμανικῆς ἀριστοκρατίας, οἱ Τσέχοι τῆς Σιλεσίας ἀπειλοῦνται νὰ ἐκγερμανισθοῦν. Ὅπως συμβαίνει εἰς τὴν βορεινὴν Βοημίαν τὸ ἔθνηκόν καὶ κοινωνικὸν πρόβλημα γι' αὐτοὺς εἶναι ἓνα. Εἶναι δοῦλοι, καὶ ὡς φυλὴ καὶ ὡς ἐργάται. Ἐν τούτοις, ἀπέκτησαν ἤδη ἓνα μεγάλο πρᾶγμα, τὸν ποιητὴν των. Ὁ ποιητὴς τέτοιας φυλῆς δὲν διαφέρει ἀπὸ ἀρχηγόν. Οἱ στίχοι του, οἱ ὅποιοι καίουν ἀπὸ τὸ πάθος τῆς βασανιζομένης φυλῆς του, δὲν ἔχουν μόνον τὸ ἐπαναστατικὸν ἐνδιαφέρον, ἀλλὰ καθαρῶς ὡς τέχνην ἔαν τοὺς ἀντικρύση κανεὶς εἶναι ποιητικὸν γράψιμον μᾶς σπανίας εὐκρινείας καὶ αὐθορμητισμοῦ. Χωρὶς ρητορικὴν, χωρὶς βυσσῆς φράσεις, ὁ ἀληθινὸς αὐτὸς ποιητὴς ὀργίζεται μὲ μίαν μοναδικὴν εὐγένειαν ψυχῆς. Ἡ τόσον ἐπαναστατικὴ του ποίησις διατηρεῖ ὅλην τὴν ἀξίαν τοῦ αἰσθήματος καὶ εἶναι μία λαμπρὰ παραπονετικὴ μελωδία ἐπάνω εἰς θερμὸν βοημικὸν βιολί.

Ο ΜΠΕΡΝΑΡ ΖΟΡ

Πρόκειται γιὰ ἓναν πλούσιον τῆς Σιλεσίας, ὁ ὅποιος ντρέπεται γιὰ τὴν τοπικὴν του καταγωγὴν καὶ τὴν κρύβει. Ὁ ποιητὴς ραπίζει καὶ ξυπνᾷ τὸ αἶσθημα τῆς φυλῆς μὲ τοὺς στίχους αὐτοῦς:

Ὁ Μπερνάρ Ζορ εἶναι ἀπὸ τὸ Φράϊδεκ.
 Ἀπαρνήθηκε τὸ ἔθνος του
 ὁ Μπερνάρ Ζορ.
 Ἀγαπᾷ τὴ γυναῖκα του, τὰ παιδιά του
 πηγαίνει στὴν ἐκκλησίᾳ, κρατεῖ τὴν Κυριακὴ
 φροντίζει γιὰ τοὺς ἀπογόνους του
 καὶ κάνει ὅ,τι μπορεῖ μήπως καὶ
 μολύνει τὸ σπίτι του ἢ γλῶσσα
 τῶν δούλων.
 Κανεὶς νὰ μὴ μιλεῖ στοὺς δούλους:
 Ἔτσι προστάζει
 ὁ Μπερνάρ Ζορ.

Εἶναι ἀπὸ τὸ Φράϊδεκ
 ἀρνήθη τὴ μάνα του
 ὁ Μπερνάρ Ζορ.
 Ὅταν μαζεύει τοὺς καλεσμένους
 του γύρω στὸ τραπέζι
 μακρὰ ἢ μάνα:
 Ἡ μάνα μιλεῖ τὴ γλῶσσα τῶν σκλάβων
 ἢ μάνα δὲν κατέχει τὴν ὡραία φωνὴ
 τῶν χαλοαναθρεμμένων.
 — Ὁ Μπερνάρ Ζορ κοκκινίζει ὡς τ' αὐτιά.
 Ὡς πόσα θὰ ζήση.
 αὐτὴ ἢ γλῶσσα τῶν σκλάβων;
 θ' ἀντηχῇ πολὺν καιρὸ

στό σπίτι τῆς μεγάλης πλατείας
ἐκεῖ πού πηγαίνει κάθε ἀξία
καί εἶναι ἄρχοντας ὁ Μπερνάρ Ζόρ;

Ἕνας κακὸς ξένος
μπῆρε στό ἀρχοντόσπιτο τοῦ Μπερνάρ
Ζόρ,

Θέρμη βαρειά τὸν ταράζει στό
στρώμα.

Παρακαλεῖ.

Σοφοὶ γιατροὶ τὸν κυττάζουν μάταια.
Ἡ ἀρχόντισσα καί τὰ παιδιὰ γονατίζουν

στο κρεβάτι τοῦ,

ἡ μάννα τὸν κλαίει στήν αὐλή.
Καί καθὼς ὁ ἄρρωστος καίγεται
τὸν ἀκοῦν νὰ ἐξομολογῆται
ν' ἀποχαιρετίζει τοὺς δικούς του
καί νὰ λήη τὴν προσευχὴ του
στὴ μητρικὴ του γλώσσα στὴ γλώσσα
τῶν σκλάβων

ὁ Μπερνάρ Ζόρ.

Οἱ καμπάνες τοῦ Φράϊδεκ χτυποῦν
καί καθὼς τὸν κατεβάζουν στὸν τάφο
φέλνουν τὴν ἀκολουθία στήν καλὴ
γλώσσα τῶν ἀφεντάδων.

Τὸ προσκύνημα τέλειωσεν — ἐδῶ
ἀναπαύει τὸ κουρασμένο του κεφάλι
ὁ Μπερνάρ Ζόρ.

Ἄλλὰ ποῖός ἔρχεται ἀπὸ τὸ βάθος
πού ἦταν κρυμμένος
ποῖός γονατίζει καί κλαίει στὸν τάφο του,
ὅταν ἔφυγαν ὅλοι;

Σιγὰ, πολὺ σιγὰ
ἡ γρηὰ μάννα προσεύχεται στὴ
γλώσσα τῶν σκλάβων.

Ὅχι, δὲν εἶναι αὐτὸ πείσμα,
ἀλλὰ ἐκεῖνος πού εἶναι ὅπ' τὰ
βουνὰ τοῦ Μπεζκόντ
δὲν μπορεῖ νὰ μιλήσῃ ἄλλοιῶς.
Καί προσεύχεται σὲ τέτοια γλώσσα
πολὺ σιγὰ

μήπως καί ξυπνήσει
μήπως καί θυμώσει στὸν τάφο
τὸ παιδί της πού κοιμᾶται
ὁ Μπερνάρ Ζόρ.

Θ ΜΕΤΑΛΛΕΥΤΗΣ

Μετὰ τὸν Τσέχον, ὁμιλεῖ ὁ σοσιαλιστὴς εἰς τὸ ταρακτικὸν αὐτὸ κοινωνικὸν
ποίημα τοῦ Μπεζρούτς, πού ἔχει τὸν τίτλον «Ὁ μεταλλευτής».

Σκάβω, κάτω ἀπ' τὴ γῆ, σκάβω.
Ψάχνω τίς πέτρες πού τρεμολάμπουν
σὰν πονκάμισο φιδιοῦ.

Σκάβω κάτω ἀπ' τὴ γῆ, κάτου ἀπ' τὴν
Πόλσκα Ὀστράβα,

Ἡ λάμπα μου σβύνει, τὰ μαλλιά μου
ἀγριεμμένα
μουσκεμμένα στὸν ἰδρωῶτα πέφτουν στὸ μέτωπό μου.

Στὸ μάτι μου χύνεται χολή
καπνίζει τὸ κρανίο μου
κάτω ἀπ' τὰ νύχια μου τὸ αἷμα μου φεύγει
— σκάβω κάτου ἀπ' τὴ γῆ, σκάβω.

Κοντὰ στὴ Γκούντουλα ἡ γυναίκα μου
παγώνει καὶ σιγοκλαίει.

Στὴ Ντόμπροβα σκάβω,
στὴν Ὀρλοβα σκάβω
στὴν Πορέμπα σκάβω
κάτου ἀπὸ τὸ Λαζὺ σκάβω.

Ἀπάνου ἀπ' τὸ κεφάλι μου, χτυποῦν τὰ
πέταλα τῶν ἀλόγων...

Ὁ κόμης διαβαίνει στὸ χωριὸ
ἡ κοντέσσα μὲ τὰ μικρά της χέρια
ὁδηγεῖ τὸ ἀμάξι της καὶ γελᾷ
μὲ τὸ τριανταφυλλένιο της πρόσωπο!
Σκάβω, σηκώνω τὸ τσαπὶ
ἡ ὠχρὴ γυναίκα μου πάει στὸν πύργο νὰ γυρέψει
ψωμί
τὸ γάλα στείρευε στὸν κόρφο της...

Γιατί πῆγε στὸν πύργο νὰ διακονέψει;
Μήπως τὸ σιτάρι γιὰ τὴ γυναίκα τοῦ με-
ταλλευτῆ φυτρώνει στὰ χωράφια τοῦ
ἀφέντη;
Σκάβω στὸ Χρούσαβ καὶ στὸ Μινάλκοβιτς.

Τί θὰ γίνουν τὰ παιδιὰ μου, τὰ κορίτσια μου,
ὅταν μιὰ μέρα μὲ τραθήξουν πεθαμμένο
ἀπ' τὸ πηγάδι;
Ὁ γιὸς μου πάλι θὰ σκάβη, θὰ σκάβη πάντα,
θὰ σκάβη στὴν Καρβίνα
καὶ τὰ κορίτσια
τί ἀπογίνονται τὰ κορίτσια τοῦ ἐργάτη;

Ἄν ἄξαφνα μιὰ μέρα πετοῦσα στὸ πηγάδι
τὴν καταραμένη λάμπα μου
ἂν σήκωνα τὸ χαμηλωμένο μου κεφάλι
ἂν ἔσφιγγα τὴ γροθιά μου,
ἂν μ' ἕνα γιγάντιο κίνημα ποὺ φτάνει
ἀπὸ τὴ γῆ στὸν οὐρανό, σήκωνα
τὸ σφυρί μου,
ἂν ἀνοιγα τὰ μάτια μου ποὺ βγάζουν
σπίθες
ἂν τ' ἀνοιγα στὸν ἥλιο τοῦ Θεοῦ!

Z. ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ